

Vergaderjaar 2025-2026

36 894

Mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement, de Raad, Het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's: Een cultuurkompas voor Europa

E

BRIEF VAN DE VOORZITTER VAN DE VASTE COMMISSIE VOOR ONDERWIJS, CULTUUR EN WETENSCHAP

Aan de heer Šefčovič van de Europese Commissie

Den Haag, 9 juni 2026

De vaste commissie voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschap heeft met belangstelling kennisgenomen van de antwoorden van de Europese Commissie van 10 mei 2026¹ op de vragen van de BBB en de PVV over de Mededeling van de Europese Commissie over een cultuurkompas voor Europa.² De leden van de fractie van de **BBB** zijn de Commissie erkentelijk voor de beantwoording van hun eerdere vragen. Naar aanleiding van de ontvangen antwoorden hebben deze leden nog een aantal vervolgvragen in het kader van de politieke dialoog. De leden van de fractie van **JA21** sluiten zich bij de vragen van de BBB-fractie aan.

De leden van de fractie van de BBB vragen of de Commissie concreet kan aangeven hoe wordt voorkomen dat middelen uit het cultuurkompas onevenredig terechtkomen bij grote stedelijke culturele instellingen, terwijl kleinere initiatieven in krimp-, grens- en plattelandsregio's moeilijk toegang krijgen tot Europese subsidies.

Voorts vragen deze leden op welke concrete wijze de Commissie waarborgt dat regionale identiteit, streekcultuur, dialecten, volkscultuur en lokale tradities daadwerkelijk beschermd en versterkt worden, zodat Europese beleidsdoelen niet leiden tot culturele uniformering.

De Commissie wijst in haar beantwoording op het gebruik van digitale instrumenten voor de toegankelijkheid van cultuur en het bereiken van nieuw publiek.³ De leden van de fractie van de BBB vragen hoe zij voorkomt dat digitalisering fysieke culturele voorzieningen op het platteland vervangt, terwijl juist lokale ontmoetingsplekken zoals dorpshuizen, streekmusea en verenigingen essentieel zijn voor sociale cohesie.

Kan de Commissie inzicht geven in hoeveel van de huidige middelen uit het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling en uit Creatief Europa daadwerkelijk terechtkomt in plattelands-, krimp- en grensregio's, uitgesplitst per lidstaat en naar type regio?

¹ Kamerstukken I 2025/26, 36.894, D.

² COM(2025)785 - Mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement, de Raad, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's - Een cultuurkompas voor Europa.

³ Kamerstukken I 2025/26, 36.894, D, p. 2.

Deze leden vragen hoe de Commissie het risico beoordeelt dat kleinere gemeenten en lokale culturele organisaties onvoldoende capaciteit hebben om complexe Europese subsidieaanvragen op te stellen, waardoor Europese middelen vooral toegankelijk blijven voor professionele en grootschalige instellingen. Welke maatregelen neemt of overweegt de Commissie om dit zoveel mogelijk te voorkomen?

De Commissie verwijst naar het LEADER-programma binnen het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid.⁴ De leden van de fractie van de BBB vragen of zij kan garanderen dat culturele projecten in plattelandsgebieden binnen LEADER ook in de volgende begrotingsperiode voldoende financiering behouden, ondanks toenemende druk om budgetten voor het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid te verminderen.

Voorts vragen deze leden welke concrete maatregelen de Commissie neemt om te voorkomen dat jonge mensen om culturele en economische redenen uit plattelandsgebieden wegtrekken naar stedelijke regio's, ondanks investeringen in cultuurbeleid in plattelandsgebieden.

Kan de Commissie nader toelichten hoe zij voorkomt dat aanvullende Europese regelgeving rond cultureel erfgoed leidt tot extra administratieve lasten voor vrijwilligersorganisaties, kleine musea, kerkbesturen en lokale erfgoedstichtingen?

De leden van de fractie van de BBB vragen hoe wordt geborgd dat internationale culturele samenwerking niet leidt tot verdringing van investeringen van individuele EU-lidstaten in Europees en regionaal cultureel erfgoed, in het bijzonder in gebieden waar voorzieningen al onder druk staan. Ziet de Commissie het risico dat lidstaten vanwege hogere EU-uitgaven voor cultuur bezuinigen op hun nationale cultuurbudgetten?

Deze leden vragen of de Commissie het wenselijk acht om binnen het cultuurkompas een expliciete 'plattelandstoets' of 'regiotoets' op te nemen, zodat nieuwe culturele beleidsinitiatieven systematisch worden beoordeeld op gevolgen voor bereikbaarheid, leefbaarheid en sociale cohesie buiten stedelijke centra.

Tot slot vragen de leden van de fractie van de BBB hoe wordt voorkomen dat Europese cultuurmiddelen vooral projectmatig en tijdelijk worden ingezet, terwijl plattelandsregio's juist behoefte hebben aan structurele, langdurige ondersteuning van culturele voorzieningen en het verenigingsleven.

De vaste commissie voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschap ziet met belangstelling uit naar de reactie van de Europese Commissie en ontvangt deze graag uiterlijk binnen **drie maanden** na dagtekening van deze brief.

Drs. Th.W. Rietkerk

Voorzitter van de vaste commissie voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

⁴ Kamerstukken I 2025/26, 36.894, D, p. 2-3.